Zbiór processów
z 18 wieku

Cz. IV

3 Rubl
3 f bo
1883. III. 163.

Dziady

Jakoba Gieysztora
[illegible]

Z Biblioteki Jak. Kaz. Gieysztora

1. Wilno — Ryk.
2. Wigdorowicz . Wichert.
3 Katmanowicz Klaczko — Wigdorowicz.
4 — —
5 — —
6. Biskup Wileńs.
7. Żydy — Wichert.
8 — —
9. Wulfowicz — Radziwiłł.
10 Leybowicz — Menasowicz. Wigdorowicz.
11. Włościanie Star. Wielondskiego — Walewski An.
12. Poniatowscy — Walewski.
13. Szydłowski — Micewicz — Jasiński.
14 — —
15 Hausman — Piltowski —
16 Potocki — Grodno.
17 Brzostowski X. aw — Poddani Mosiewscy.
18 Stankiewicz — Murzyński — Dedenko.
19. Domańscy. Szpinki. Karmelici. Radomin. Olszewsko
20. Alexandrowicz — Grodno.
~~21 Stokowski . Gnatowski.~~ zob. 14633. III. t. V. Nr. 13.
22. Murzyński — Ożyż —
23. Tęgoborski — Niemcewicz — Krasnodębski.
24. Oracki — Wilno.
25 — —
26 — —
27 — —
28 — Berez Kartuzi — Niemcewicz —
~~29~~ 28a — —
~~29~~ 29. Stoklickie Star — Minejko.
30. Minejko — Malinowski.
31 — — Giepsiter — Pilecka.
32 — —

33. Sokołowski — Wilno
34. — —
35 — Karnicki — Giedroyć.
36 — Świrski. — Kowno.
37. Puciłowski — Kowno
38. Kurlewicki — Orzeszko.
39. Dowbiaga Franc. — Orzeszko.
40 — Orzeszko
41. Piaseckі — Czarnecki. Wołodźkowa. Wołodkiewicz
42. Odyniec — Zahorski — Ryngwad Dyrska.
43. Białopiotrowicz — Brzyzdski
44. Korsowicki — Wasilewski.
45 — —
46 Tołoczko — Kamedułi Wygier.
47. Wojnicki — Jeżarski. Tayler.
48. Pohl Jgd. — Plater.
49. Przezdziecki — Zastaw.
50. Chrewicz — Przezdziecki — Marcinkiewicz,
51 Marcinkiewicz — Radziwiłł, Chrzanowicz
Sapieha.
52 Sapieha — Przezdziecki.
53 — — Matuszewicz — Gierkowski — Bobrowiecki
54 Klemcke — Matuszewicz — Gierkowski.
55.
56. Klemcke.

55.

SPRAWA

Graniczna Pokommissyina Miasta J. K. Mci Kleszczelow, z J. WW. Anną z Szczytow Matką, Wincentym, Tadeuszem Synami Matuszewicami, Kasztelanową y Kasztelanicami Brzeskiemi Litewskiemi, W. Jmć P. Jgnacym Bobrownickim Cześnikiem Ziemi Mielnickiey, oraz J. W. Floryanem Cieszkowskim Kasztelanicem Liwskim, Starostą y Woytem Kleszczelewskim.

Dekret Kommissarski z odesłania Sądu Zadwornego Assessorskiego W. X. Lit. w Roku 1786. Mca Sierpnia piątego dnia, na Gruncie między Stronami w Sprawę teraźnieyszą wchodzącemi oczywiście in principali zapadły, z pokrzywdzeniem przed y po-Unii nastałych Praw, Munimentow, y dalszych Solenności Miastu Kleszczelom służących, z odięciem Gruntow pomimo wyraźne brzmienia y opisy Rewizyi Dziewiałtowskiego, datę R. 1560. na sobie noszącey, nakoniec z niezupełnym domierzeniem kar na J.W. Matuszewicach rozciągać się powinnych, ustanowiwszy wyrok, iako odstępny od Prawa, przez wszystkie Strony zaappellowany, iest materyą ninieyszey Sprawy.

Przeciwko ktoremu idąc do zniszczenia y poprawienia w punktach uciążliwych Strona powodowa, rzecz swoią z Dokumentow y Ubikacyi Ziemi następnym wywodzi sposobem.

Niegdy Zygmunt I. Krol Polski, na Ziemi Bielskiego Powiatu chcąc mieć założone Miasto Kl szczele, polecił dopełnienie swey woli pierwey Olbrachtowi Marcinowiczowi, Gasztołdowi Woiewodzie Wileńskiemu, potym cokolwiek pod Prawem Chełmińskim osiedlone Miasto y wolnościami udarowane, Przywileiem locationis, wysoko przed Unią Xięstwa Lit. a nawet przed wcieleniem Podlasia do Korony w Roku 1523. zaszczycić raczył.

Przywiley takowy nadaiąc Miastu własność Ziemi, gdy zamiaru oney y Granic nie położył, w następnym czasie za Panowania Zygmunta Augusta, także przed Unią z woli Dziedzicznego Monarchy wysłana Rewizya do całego Podlasia, przez Stanisława Dziewiałtowskiego, y Andrzeia Dybowskiego, w Roku 1560. depełniona, obięła swoią czynnością Miasto Kleszczele, y tak względem wymiaru wielości, iako też Granic y Ubikacyi naydokładnieysze uczyniła opisanie.

Tak starożytnemu Munimentowi y powagą Unii utwierdzonemu, kiedy podobało się uczynić zaprzeczenie ze Strony J.WW. Matuszewicow, należy pierwey ze Strony Miasta usprawiedliwić Dokument, toż dopiero Granicę na Ziemi za nim wyprowadzoną.

Zadali niewiarę J. WW. Matuszewicowie Dziełu Rewizorskiemu, a Dekret Kommissarski skłoniwszy przekonanie do niepewnych wnioskow, poszedł za żądaniem J. WW. Matuszewicow, y odłożywszy na Stronę Akt Rewizorski, naypewnieysze, bo na Gruncie sporządzone, świadectwo, bez Dokumentu arbitralną między Rohaczami y Hrużką Dobrami Ziemskiemi Prowincyi Litewskiey, a Miastem Podlaskim Kleszczelami ustanowił Granicę.

Dybowski y Dziewiałtowski będąc Rewizorami do Podlasia wyznaczonemi, czy wspolnie mierzyli, czy zaczętą przez iednego pomiarę, drugi do skutku doprowadzał, niemasz o to między Stronami sprzeczki, lubo ta Rewizya w pośledniejszych Dokumentach raz Dybowskiego, drugi raz Dziewiałtowskiego imieniem oznaczona być się wymienia.

Dzieło to Graniczne zawieraiące bespieczeństwo wszelkich Possessyi Ziemiańskich y Hybernowych Woiewodztwa Podlaskiego złożone w Archiwum Białostockim, dotąd w Oryginale iest dochowane, a Kopia z niego wiernie wypisana y legalizowana składa się na Sądzie.

Strona y Sąd Kommissarski nazwawszy ią Kopią niemocną, służyć za Dowod odrzuciły w swoim przekonaniu, lubo Nayiaśnieyszy Zygmunt August w Liście swoim Magistratowi Kleszczelewskiemu wydanym, we wszystkim wedle tey pomiary zachować raczył.

1568. *Febr: 22. List Zygmunta Augusta producitur w Extrakcie, ktory czytać.*

Takie rzeczy nastanie zakroczyła Unia, a razem y Przywiley przywrocenia Ziemi Podlaskiey do Korony, w Roku 1569. na Seymie Lubelskim w Volumen Legum wprowadzony.

Na Gruncie czasu Sądu Kommissarskiego wnieśli J.WW. Matuszewicowie, że Rewizor nie miał mocy mierzyć Gruntow, y do onych zabierać Szlacheckie ziemie, że dwunasto

nasto laty przed Rewizyą iuż były skargi Imieniem Łozki, Panoszki, y Baki o zabranie Gruntow na Mieszczan Kleszczelewskich zaniesione, że takie zabory nie mogły być pomiarą Rewizora utrzymane, y do possessyonalnego dzierżenia Mieszczan Kleszczelewskich rozmierzeniem podane.

Takie skargi umieszczone w żałobie, a obszerniey kontrowersyą y Repliką explikowane zostały przekonaniem Sądu Kommissarskiego, ktory przeciw Dziełu Rewizorskiemu wezwał wzmiankowanych przyczyn, *iako widzieć Załobę Strony, y Dekret do przypadku.*

Wszakże wnioski takowe Strony, y z nich przekonanie Sądu Kommissarskiego, są w niewiadomości Przywileiu przywrocenia Ziemi Podlaskiey do Korony, w ktorym wszystkie postanowienia za Gasztolda Woiewody Wileńskiego na Podlasiu w Ziemi Bielskiey poczynione, y potym pomiary Rewizorow Krolewskich, nieporuszonemi y wiecznotrwałemi chciały mieć wspolne Narody Unią łączące się. 1569. *Roku, folio 745. Puncto 6. Volumine 2. widzieć ten Przywiley, y czytać ad casum.*

Niemasz tedy nayprzod przekonania ze Strony J. WW. Matuszewicow, żeby Rewizor gruntow Rohackich przyiął cokolwiek w pomiarę Kleszczelewską, bo skargi Dziedzicow Rochackich dwunasto laty uprzedzaiące są zaniesione na Mieszczan Kleszczelewskich, bo Rewizor skarżonym o takowy Zabor być nie pokazuie się, y podobniey wierzyć, że iakiekolwiek były rożnice Ziemne, te przez Rewizora zaspokoione zostały; że nakoniec Rewizor gdyby co odiął, mowić o to nie można, iako w rzeczy przeciętey Traktatem 1569. bez obrażenia Praw Kraiowych.

Dalsze ślady utwierdzenia Rewizyi okazuiemy w Przywileiu Nayiaśn: Stefana, ktorego w R. 1576. Julii 4. wydanego, słowa przywodziemy następne: *Ograniczenie Miasta y Folwarkow mieyskich ich, iako Nurca, Kośney, y Babicz, Trubianki, dobrey wody, według pomiary za czasu Krola Zygmunta Augusta, przez Ur. Stanisława Dziewiałtowskiego uczynioney, maią zostać, y są w swym rozmierzeniu &c.*

Następowały z czasem rożne podług Rozrządzeń Kraiowych Lustracye, z ktorych iedną pod R. 1576. stosownie do Rewizyi Dziewiałtowskiego spisaną, deklaruiemy.

Przed R. 1580. iuż Baka Dziedzic Rohacz, rozpoczął gwałtowne kroki w zabieraniu własności Kleszczelewskiey, y ślady upominania się nieprzemilczanego okazuią się w licznych Dekretach, ktorych poniżey wezwiemy przy probacyi dobroci Duktu Kleszczelewskiego, tak dla pokazania pewności onego, iako też dla dowiedzenia z gruntow przez Dziedzicow Rohackich wybicia.

 Teraz

Teraz do urzetelnienia złożoney Rewizyi postępuiąc, kiedy teraźnieyszy Woyt Klesczczelewski JW. Cieszkowski Kasztelanic Liwski nad Przywiley Locationis Miasta y Erekcyi Woytowstwa, y nad Prawa szczegulne Miastu y Woytowstwu swemu służące, niektore Artykuły intraty przyswaiać sobie przedsięwziął; Mieszczanie Kleszczelewscy stoiąc przy mocy wzmiankowaney Dziewiałtowskiego Rewizyi, takowe przestępstwa zamandatowali do Sądow Zadwornych Prowincyi Koronney. Skutkiem tego zapozwania iest Dekret tegoż Sądu, w ktorym zachowuiąc się we wszystkim do Rewizyi Dziewiałtowskiego, sposob rządzenia się JW. Woyta obostrzono.

Składamy ten Dekret y wzywamy iego powagi w tym przypadku, że we wszystkich zdarzonego Procederu okolicznościach odwoływało się Miasto do tego naysolennieyszego Munimentu, ktory acz w kopii tylko legalizowaney był składany, przecięż w żadnym Sądzie uchylenia, owszem approbatę zyskał.

Za zleceniem Kommissyi Dobrego Porządku w Mieście Kleszczelach z Reskryptu Nayiaśnieyszego Pana rozpoczętey, Miasto obowiązane odzyskiwać grunta przez Dziedzicow Rohackich zabrane, udało się do Rady Nieustaiącey z zapytaniem: Gdzie rozpoczęcie takowey Sprawy między Possessyami dwoch Prowincyi zachodzącey, y iey popieranie ma znaydować przyzwoitość, czyli *Competentiam Fori?*

Odpowiedziała Rada, przyznaiąc Forum tey Sprawie w Assessoryi Litewskiey, y w tym punkcie wydaną Rezolucyą pod Rokiem

1783. 7bra 22. Dnia widzieć y czytać.

Z winney Dykasteryom Kraiowym uległości, Mieszczanie Kleszezelewscy zwracaiąc rozpoczęty w Assessoryi Koronney Process, iako świadczy o tym Dekret w R. 1639. w Poniedziałek po Niedzieli *Jubilate* w Wilnie zapadły, przyszli do Assessoryi Litewskiey, a w tym Sądzie procz licznych dowodow na autentyczność swoiey Rewizyi, czynili wszelkie usilności na wystaranie się Extraktu Urzędowego lub Oryginału.

Ale gdy z Kwerendy w Grodzie Brańskim czynioney pokazało się, że Suscepta tylko Oblaty zapisana, y nie wprowadzaiąc w Akta, sposobem w Koronie zażywanym, nazad przez Oblatuiącego W. JP. Stanisława Karwowskiego Skarbnika y Regenta Ziemsk: Bielskiego, oraz Plenipotenta JO. Branickiego wtenczas Wdy Krakowskiego y Hetmana W. Kor: odebraną została, wnieśli konsekwencyą, niechybnego oney w Oryginale autentycznym znaydowania się w Archiwum Białostockim.

Nie

Nie zawiedli się na swoim przewidzeniu, udaiąc się do JO. Krakowskiey przez Memoryał; zyskali Odpowiedź, ktora się dosłownie wypisuie: „*Xiążka Dziewiałtowskiego iest teraz potrzebna memu Geometrze weryfikuiącemu Grunta w Starostwie moim Bielskim; ktorey Oblata musi się znaydować w Metrykach Koronnych. J. Branicka K. K. H. W. K.* Składa się Memoryał Magistratu Kleszczelewskiego, z odpisaną JO. Krakowskiey Rezolucyą.

Poważne Pismo takowe daiąc świadectwo prawdzie, pomnaża pewność dla przekonania Strony y Sądu, o aktualnie znayduiącey się Rewizyi Dziewiałtowskiego w Oryginale, ktorey lubo Mieszczanie Kleszczelewscy pozyskać z Archiwum Białostockiego nie mogli, dla potrzeby własney Sprawy JO. Krakowskiey w Leśnictwie Bielskim z Włością Ladzką mianey, iednakże Kopią zgodnie z Oryginału wypisaną, z podpisem JP. Piramowicza Sekretarza czy Archiwisty Białostockiego otrzymali.

Zaprzeczyli JWW. Matuszewicowie y temu, a Sąd Kommissarski, ktory wszystkiemu chciał nie wierzyć, cokolwiek służyło Mieszczanom na wsparcie Rewizyi, odrzucił tę konfrontacyą podpisem JP. Piramowicza stwierdzoną, na co się przywodzą słowa tego to na podniesienie zasługuiącego Dekretu: „*Niemniey ponieważ złożona od Miasta Kleszczelow Kopia Rewizyi Dziewiałtowskiego, acz podpisana przez JP. Piramowicza zgodna, czyli niezgodna z Oryginałem, pewności nie czyni, y Suscepta w Grodzie Brańskim zapisana pod Rokiem 1755. bez wprowadzenia w Akta byłość Xięgi Oryginalney Rewizorskiey w Archiwum Białostockim, nie zaś realności iey Kopii zaświadcza.*"

Nadto niedowierzania znalazło się w Sądzie Kommissarskim, kiedy podług wyrazow własnego Dekretu, przekonawszy się o byłości Oryginalney Rewizyi, nie chcieli uwierzyć konfrontacyi przez JP. Piramowicza stwierdzoney.

Takie przyczyny kiedy służyły Sądowi Kommissarskiemu do uchylenia Rewizyi, w tym czasie z Dekretu Sądow Referendaryi Koronney naznaczoną została Kommissya gruntowa na rozpoznanie pretensyi międy Włością Ladzką Leśnictwa Bielskiego, a JO. Krakowską Possessorką, na ktorey ponieważ wspomniona Rewizya Dziewiałtowskiego w swoim Oryginale komportowana, y przez JO. Krakowską złożoną była, Mieszczanie Kleszczelewscy udali się z prozbą wydania sobie do Kathegoryi Starostwa Kleszczelewskiego Excerptem, lub Konfrontacyi y zaświadczenia przed Sąd Kommissarski Ziazdowy in Pleno.

❧ ✿ ❧

Przychylili się do sprawiedliwego żądania, zasiadaiący na Sądzie JW. y WW. Michał Starzeński Starosta Sądowy Brański, Paweł Hryniewicki Sędzia Ziemski Bielski, Woyciech Jaruzelski Stolnik Bielski, Ludwik Kruszewski Ssta Wasilkowski Szambelan J. K. Mci, Dominik Doliwa Goyski Skarbnik y Komornik Ziemski Liwski, Woyciech Wnorowski Vice Starosta, Antoni Wąsowski Pisarz, Grodzcy Brańscy, Jozef Nietyxa Warszawski, Kasper Wilamowski Rożański Burgrabiowie Grodzcy, z Sądow J. K. Mci Referendaryi Koronney wyznaczeni Kommissarze, ktorzy Kopią Rewizyi Kleszczelewskiey przez Mieszczan Kleszczelewskich przyniesioną z Oryginałem do Sądu swego komportowanym przeczytawszy, zgodność oney z Oryginałem podpisami swemi, y wiarą Kommissarską zaświadczyli, ktore w Roku

1786. Augusta 10. Dnia. *Widzieć y czytać.*

Statut Lit: konkluduie: *że Urząd Urzędowi ma wierzyć.* Siedm Kommissarzy po wiekszey części Urzędnicy Sądowi, a wszyscy przysięgli, wiarą Kommissarską zaręczaią tę pewność; po tych więc solennościach, ktore na dobroć Rewizyi Przeduniowey Dziewiałtowskiego przynosiemy, y iey ciągłey Exekucyi przez Przywileia Krolewskie, przez Dekreta Assessorskie, przez Procedera ustronne, y przez Swiadectwa przysięgłych Juryzdykcyi dowodziemy, ktożby się nie przekonał za iey dobrocią, chyba ten, ktoryby umyślnie odwracał twarz od poznania prawdy, albo własney Sprawy będąc Sędzią, wszelkie dowody Strony przeciwney odrzucał, nie dla tego, żeby miały być niedostatecznemi, ale że iemu szkodliwe.

Kto mało ma przekonania na tych dowodach, temu nie wypada chyba pozwać JO. Krakowską do Komportacyi Rewizyi, Miasto Kleszczele maiąc tęż Rewizyą Dekretami Koronnemi utwierdzoną, nie miało przyczyny pozywać w Koronie JO. Krakowskiey, w Litwie zaś z Dobr Koronnych Białostockich pozwanie, iako extra Provinciam, byłoby występne; zostawuie się ta droga JWW. Matuszewicom iako niewierzącym legalizowaney Kopii y w Sądach Koronnych przyiętey.

Tak ustanowiwszy pewność Rewizyi Dziewiałtowskiego, postąpmy do usprawiedliwienia Duktu Mieyskiego, z mocy tey Rewizyi prowadzonego.

Ponieważ zaś dwie tylko Wsie Mieyskie, to iest Czeremcha czyli Nur y Dasze, inaczey Kośną zwane, oraz Bor Mieyski y niektore Zaścianki w kwestyą ninieyszey Sprawy z Rohaczami JWW. Matuszewicow y Hrusko wspolną JWW. Matuszewicow y W. Bobrownickiego Cześnika Mielnickiego possessyą wchodzą; więc o tych tylko Wsiach y Za-

ścia-

ściankach rzecz z pomiary Dziewiałtowskiego do Sądu wprowadza się następnym sposobem.

Rewizya Dziewiałtowskiego pod każdą Wsią naypierwey ogulnych Poletkow opisawszy granice, potym przez szczegulność każdey zmiany wyraża bokiem y końcami przytykanie; y tak: Wieś Czeremcha czyli Nur temi iest okryślona wyrazami. *To Sioło siedzi iedną połacią na średnim polu, Ulica iednym końcem ku Babiczom, drugim ku Kośney.*

Sadzibne Pole leży iednym końcem ku miastu, drugim końcem ku granicy Baczyney y ku Puszczy Mieyskiey.

Drugie Pole leży także iednym końcem od Miasta, drugim końcem od granicy Baczyney, bokiem od Kośney.

Trzecie Pole leży iednym końcem od Miasta, drugim końcem od Połowcow y od Puszczy Mieyskiey bokiem od Babicz.

Tak opisawszy przez szczegulność każdą zmianę Dziewiałtowski, opisał potym w ogule tym sposobem, iako się poniżey kładzie:

Granice Włok tego Sioła, iedna Sciana graniczy z Włokami Mieyskiemi, druga Sciana graniczy od Granicy Połowieckiey, y od Puszczy Mieyskiey, trzecia Sciana od Granicy Babicz, czwarta Sciana od Kośney.

Rzetelne to Opisanie Rewizora Przeduniowego, lubo dwoma wiekami od nas oddalone; wszelkao dokładnie weryfikuie się na Ziemi y na delineacyi Geometryczney.

Dwa tylko rogi Zmian bocznych nie maią swoiey zupełności, Pierwszy od Połowcow, drugi od Rohacz względem ktorych następna explikacya:

Rewizor Dziewiałtowski położywszy szczegulnym Scianom każdey Wsi pewne ograniczenie, zakłada razem każdey Sciany długość y Szerokość, podług tego wyprobowania pole Wsi Czeremchy powinno trzymać wzdłuż Sznurow 50.

Zapatruiąc się na Mappę tak szczegulną za Dekretem Kommissyi Graniczney, tylko co do differencyi z Rohaczami y Hruzką, iako też ogulną całego Miasta y Woytowstwa Kleszczelewskiego, z zlecenia Kommissyi dobrego porządku sporządzone widziemy nayprzod pewną Scianę, ktora dzieli Mieyskie Grunta od wieyskich Czeremszańskich, nie iest ona do przypadku Sprawy z JWW. Matuszewicami, bo iey odwieczną starożytność dostrzegł na Wizyi Sąd Kommissarski, nie iest ieszcze zawodną z tey przyczyny, że wszystkie sciany Mieyskie y Wieyskie są w swoich właściwych obrębach zachowane, y tak rozłożone, że z poruszeniem iedney, ruynowałaby się druga, a zatym wszystkie.

Przekonawszy się zatym o leżeniu właściwym Sciany dzielącey Miasto od Czeremchy, wziąść należy y wzdłuż prze-

ciągnąć Sznurem dla wyrownania zamiaru 50. Sznurow Rewizyą pomiarową determinowanego.

Z pomiary sznurowey pokazuie się, że całe Pole we trzech zmianach Wsi Czeremchy, czyli Nura, ma iednostayną 50. sznurow dłużynę, rogi tylko obydwa umnieyszone przez dyfferencyą, ieden od Połowcow Wsi Stołowey Ekonomii Brzeskiey, gdzie zachodzi połtora pręta dyfferencyi, a drugi od Rohacz.

Naturalne obięcie rzeczy każe nieinteressowanemu przekonywać się umysłowi, że gdy wszystkie Sciany, Pola, domierzone są podług Rewizyi Dziewiałtowskiego, więc y te rogi uszczuplone do proporcyi pomiary Dziewiałtowskiego maią się zregulować.

Zyczyło Miasto Kleszczele mieć Sprawę z Ekonomią na gruncie, ażeby tym sposobem, y za iednym Expensem ograniczyć się ze wszystkiemi w Litwie, y przez złożone pozwaney Ekonomii Munimenta dowieść rowność Linii w tym mieyscu z Połowcami graniczącey, y do połtora pręta uszczuploney.

Było życzeniem J. WW. Matuszewicow dla zakrycia prawdy przed Sądem usunąć od Sprawy Ekonomią, y przez rożne sposoby skłonili determinacyą Administracyi mieyscowey, że takowego łączenia broniła, a Sąd Kommissarski idąc za żądaniem Matuszewicow, uchylił nieprawnie łączenie.

Lubo z wyrazow Dekretu Assessorskiego Remissyinego z Aktoratu y z Powodztwa Miasta zapadłego, biorąc przekonanie, Miasto maiąc pozwolony warunek przypozwania Graniczących, wolnie takową czyniło adcytacyą. Dekret iednak Kommissarski wezwawszy przyczyn iedney, że Remissa z Ekonomią nie iest dana, drugiey z Art: 4. Roz: 9. o Kommissyach między Dobrami Krolewskiemi, uchylił odstępnie od Prawa.

Pierwsza przyczyna gdyby ważna była, tedy żadne ogulnym tytułem adcytacye w Dekretach używanemi być nie powinny, a przecięż codzienne niemal w Sądzie Nayiaśnieyszym uczy doświadczenie, że y adcytacye takowe ex Seriis Partium Controversiis zapadaią, y w Prowincyi nie sprzecznie od Obywatelow uskuteczniane zostaią.

Druga przyczyna brana z Statutu Art. 4. z Roz: 9. iest rowna pierwszey. Prawo albowiem wzmienione chce mieć, ażeby w sporze granicznym między Dobrami Krolewskiemi a Szlacheckiemi, byli wyznaczeni Kommissarze za Reskryptem Krolewskim.

Po przeniesieniu tey czynności Sądowniczey z Osoby Krola na Magistraturę Assessorską, Exekucya wzmienionego Prawa Statutowego, została przy Assessoryi, iako widzieć o tym Ordynacye Assessorskie, a Kommissarze z Sądu Asses-

sor-

sorskiego wyznaczeni, maią tytył Kommissarzy Jego Krolewskiey Mci.

Otoż iak niemocne fundamenta wspieraią ważność Dekretu Kommissarskiego, a przecięż w tym, a nie innym sposobie są wezwane do Dekretu Akcessoryinego, odłączaiącego podany wpis Miasta przeciwko Ekonomii, *ktory do przypadku widzieć y czytać.*

Daley ieszcze zapatrzyć się na tę Kontradykcyą, ktorą popełnił w swoim Dekrecie Sąd Kommissarski, kiedy in Accessorio umyślnie odłączywszy Wpis Miasta z Ekonomią, w dalszym pryncypalnym wyroku z J. WW. Matuszewicami, ucinaiąc 15. Sznurow z Linii podłużney gruntow Czeremszańskich, dał racyą nierowności teyże Linii z drugiey strony od Połowcow, y tak iedną przyczynę przysposabiaiąc dla drugiey, gotował uymę dla pomiary Rewizorskiey. *Widzieć do tego przypadku Dekret Pryncypalny.*

Tak usprawiedliwiaiąc Prawo swoie Kleszczelanie za Scianą Wsi Czeremchy, czyli Nura, lokuiąc piąty Zaścianek Bor, czyli Puszczę Mieyską, Rezę u Kaniewa Błota, Morgi u Diedowa Błota, Włoki u Pozdyka zwane, y dwie Reży koło Pozdyka leżące, a to wszystko na fundamencie Rewizyi Dziewiałtowskiego, prowadzili Dukt swoy począwszy od Wsi Kośney Scianą dzielącą Miasto od Wsi Nura, prosto aż do Pięty. Węgieł granicy Miasta, Nura, czyli Czeremchy, Babicz, y Dobrey wody zamykaiącey. Od tego punktu w prawo Scianą dzielącą Babicze od Czeremchy, aż do granicy Połowieckiey; ztamtąd znowu w prawo do Morgow Possessyonalnych przy Kaniewie Błocie, a potym w lewo prostą linią przez Kaniewo Błoto, do Błota Dydowego, y do pięty trzech granic przez żadną Stronę nie zaprzeczoney. Ztamtąd w prawo do dwoch znakow, a potym prosto do znaku nad Rzeką Nurem położonego, Uroczyskiem Smolany Piec nazywaiącego się, zkąd w prawo rowną linią aż do Rezow przy granicy Nurskiey położonych.

Ogulną tę opisawszy granicę, przez szczegulność na każdy punkt, y na każde Uroczysko następne daiemy tłumaczenie.

Kończąc ścianę podłużną Wsi Nura, czyli Czeremchy 50. Sznurową przy granicy Połowieckiey, stanęliśmy na Scianie niekwestyonowaney, dzielącey Pola Czeremczańskie, y Puszczy Mieyskiey, ztamtąd w prawo, a potym w lewo przez Kaniowe y Diedowe Błota, aż do Pięty y Kopca narożnego, przyznana y zgodna ze Wsią Połowcawi granica. Na tey Ziemi za Scianą Wsi Nuta lokuiąc piąty Zaścianek, Las, Pozdyka, Morgi, y Rezy, przez szczegulność usprawiedliwiamy wszystko; a nayprzod: Piąty

Zaścianek z Rewizyi Dziewiałtowskiego ma swoią ubikacyą między Scianą Nurską y Połowiecką, y od Puszczy Mieyskiey od granicy Pana Baki, y Sąd niech raczy dostrzec tego widzialnie na Mappie. Chociaż Bor, czyli Puszcza Mieyska za świadectwem Dekretow, ktore niżey złożemy zniszczona, teraz w niektorych y to rzadkich mieyscach małemi Zaroślami odznacza się, wszelako z ubikacyi gruntu przy niey leżeć powinnego, znaydziemy dotykalnie nie iuż Puszczę y Lasy, ale przynaymniey Ziemię, na ktorey rosły Drzewa.

A nayprzod: Błota Kaniowo y Diedowo termina przez Strony niezaprzeczone, przy iednym z ktorych Reza gruntu, a przy drugim Morgow 13. pomiarą wyszczegulnione.

Zaścianek piątym nazwany, z iedney strony powinien mieć Puszczę, Morgi od Połowcow u Diedowa Błota, położone są za Borem; trzecia strona, że przypiera do Sciany Wsi Nura, to pod szczegulnym opisaniem teyże Wsi iest dołożono; a czwarta Sciana opierać się ma o Pozdyka.

Zwrocić attencyą na Mappę, y w niey widzieć ubikacyą Pozdyka.

Mieysce Pozdyk zwane, iest to Posada dwoch Mieszkańcow Rolnikow, nazwisko podobnież Pozdyk maiących, widzialnie na Mappie oznaczone, y przez wszystkie Strony przyznane.

Między takowemi zatym naypewnieyszemi terminami, łokuie oną w mieyscu nayrzetelnieyszey swoiey ubikacyi. Przy tymże Pozdyku dwie Rezy lokowane przez Miasto, mieć powinny na około siebie Pozdyka, Scianę Nurską, granicę Baki y Puszczę Mieyską; co rzetelnie zweryfikowali Mieszczanie na gruncie.

Biorąc zaś ogulnie Zaścianek, Rezy, Morgi, Las Mieyski, y Pozdyka, iaka wielość gruntu z wymiaru Dziewiałtowskiego iest determinowana, taką oprowadzonym Duktem należną być sobie dowodzą Mieszczanie. Y z iedney strony od Połowcow aż do pięty graniczney zgodna granica, daley częścią zgodnie, częścią używaniem do dwoch znakow, a ztamtąd do punktu nad Rzeką Nurem Smolany Piec zwanego, przez mieysca niegdyś Kleszczelewskie używalne y gwałtownie wybite, ztamtąd znowu do terminu dwoch Rez za Pozdykiem leżących, y z ubikacyi wyprzeć się niemogących, doprowadzona, kończy Kwestyą co do Wsi Nura, Zaścianku, Morgow, Rezow, Boru Mieyskiego, y Pozdyka.

Ku wsparciu granicy przez Kleszczele położoney, wzywamy własnego Dokumentu J.WW. Matuszewicow, to iest: Dekretu w R. 1500. między Andrzeiem Łoską części Rohacz Dziedzicem, a Mieszczanami Kleszczelewskiemi przez Woyciecha Janowicza Marszałka Krolewskiego, Ochmistrza

strza Krolowy Dzierżawcę Kowieńskiego y Wileńskiego, ktory skargę graniczną o Sianożęć na Rzece Nurze, między Rohaczami a Kleszczelami rozpoznawaiąc, używanie Łąk po obydwoch brzegach Rzeki Nura, przy Rohackich Dziedzicach do dalszego czasu zostawił.

Pod czasem Dekretu Woyciecha Marcinowicza nie było sprzeczki, tylko o Łąki nad Rzeką Nurem, y te dla doczesnego używania Dziedzicow Rohackich zawarowane Dekretem. Nie długo potym nastąpiła Rewizya Dziewiałtowskiego, podług ktorey oprowadzaiąc teraźnieyszą Kleszczeł granicę, przypieramy do Rzeki Nura, y żadnych Łąk nad tą Rzeką Nurem nie zabieraiąc Duktem naszym, weryfikuiemy własny Dokument Matuszewicow z ich komportacyi złożony.

Sąd Kommissarski odstępnie od Dokumentow między dwoma Duktami stanowiąc granicę, wezwał pomiary Tarnowskiego po R. 1600. między uczestnikami Rohackiemi czynioney.

Kiedy zaś ze Strony Miasta Kleszczelow w Akcessoryinym głosie wniesiono proźbę o wymiar Dobr Rochacz ad tenorem pomiary Tarnowskiego; Sąd Kommissarski uchylił to żądanie, a przecięż pisząc pryncypalny Dekret na wsparcie Duktu przez siebie ustanowionego, wezwał Pomiary tegoż Tarnowskiego, iakoby za śrzodkowaniem tetego to Komorniczego dzieła, Rezy uczestnikow Rohackich od pewnych terminow, y w pewney długosci rozciągaiące się przypierały do granicy teraźnieyszey Kleszczelewskiey, y tym samym usprawiedliwiały przyczyny do ustanowienia granicy wezwane.

Jakże widoczna kontradykcya rzeczy, w Sądzie Kommissarskim popełniona, a z wyrazow samegoż Dekretu iawnie pokazuiąca się.

Weryfikacya pomiary Tarnowskiego, y wymiar całych Rohacz był żądany przez Stronę, uchylony przez Dekret, a przecięż zapomniawszy tego pierwszego wyroku, śmiano wezwać Pomiary Tarnowskiego nie weryfikowaney, y na Dukcie nie widzianey, lecz potym na Mappie przez Komornika J.WW. Matuszewicow odmalowaney, na usprawiedliwienie granicy Sądownie ustanowioney.

Taż pomiara Tarnowskiego wcale na gruncie pomimo życzenia nawet Mieszczan Kleszczelewskich nieweryfikowana służyła w dalszym decydowaniu za pretext do uciążenia Mieszczan Kleszczelewskich, a J.WW. Matuszewicowie w Proiekcie zyskania takowego Wyroku, wszystkie Uroczyska, mianowicie Jaholnik Zapowiednikiem zwany, z własney przenosząc Ubikacyi w Gruntach Kleszczelewskich zawadnie lokowali.

Co do Wsi Daszow.

W ciągu dalszego usprawiedliwienia Duktu ze Strony Miasta J. K. Mci Kleszczel wyprowadzonego, następuie okazanie Granicy Wsi Daszow czyli Kośney.

Wsie Ziemskie rożnie między Rodzeństwem y Uczestnikami dzielone, maią za sobą Listy dzielne, Intromissye uwiążcze Generalskie, Prawa przedażne y dalsze Tranzakcye, ktoremi się w Sprawach obiaśniaią y tłumaczą.

Possessya Miast tak, iak wszelkie Dobra Krolewskie, Dzieła Rewizorskie, maią za iedyny fundament; Kleszczele zaszczyceni pomiarą Dziewiałtowskiego, *o ktorey dobroci uprzedzony chyba powątpiewa umyśl*, też samą do pewności Granic Wsi Daszow czyli Kośney deklaruią Rewizyą.

Wieś Dasze czyli Kośna wymiarem y położeniem swoim zgadzaiąc się z Rewizyą Dziewiałtowskiego następną w porządku pewności przynosi za sobą Explikacyą.

Wszystkie trzy Pola razem wzięte leżą iednym końcem od Pola Mieyskiego y Wsi Nura czyli Czeremchy, drugim od Granicy P. Baki, y Woiewody Nowogrodz: to iest: od Wsi Hruzkiey wspolney JWW. Matuszewicow, y W. Bobrownickiego Cześnika Mielnickiego possessyi y od Piotrowszczyzny, ad præsens JWW. Potockich, bokami zaś położone, iednym od Baki, drugim od Cerkwi Kośnieńskiey; y tak Sąd znayduie na Mappie.

Podług wielości Rewizyą opisaney, śrzednie y boczne od Rohacz Pole maiąc swoią szerzynę y dłużynę oprowadzone duktem Kleszczelewskim zyskało approbatę przez Dekret Kommissarski.

Odwołuiąc się w tym punkie do Dekretu, oddaiemy sprawiedliwość Sądowi Kommissarskiemu.

Trzeci zaś poletek od Cerkwi Kośnieńskiey, że nie iest zupełny okazuiemy w końcu dwóch pierwszych poletkow naddatek odwieczną possessyą Wsi Daszow zadzierżany, nigdy w żaden sposob niezaprzeczoną.

Do wytłumaczenia tego poletku dokładniey wzywamy słow z Rewizyi. *To Pole, ktore leży bokiem od Cerkwi Pana Sapiehy, od rzeczki Kośney, na krzyż rozdane, z tey przyczyny, aby się popar tego Sioła zgadzał z Miastem Kleszczelewskim.*

Co się tym sposobem wywięzuie: Sciana Miasta Kleszczel leżąc obok trzeciego pola Daszow czyli Kośney, iako widzieć na Mappie, ma rowny y wspolny, dla Trzody Mieyskiey wypust, w tey stronie z Trzodą Wieyską Daszowską.

Tak dla tey w Ugorze rowności, iako też dla niedostarczaiącey Ziemi w tym mieyscu granicą Zukow y Pohrebow ściśnio-

ściśnioney czyniąc pomiarę Rewizor, Poddanym na tey Zmianie dał część od Kośney.

A gdy Ugor mieyſki przychodząc z Kolei trzeciego Roku wypada ku tey stronie y zaymuiąc pole Daszowſkie staie się wspolnym Miaſta y Wioſki Paſtwiſkiem, żeby Ludzie w tey zmianie zupełnie nietracili gruntu, na Krzyż to ieſt: w poprzek tego Pola przez naddatek dorownywaiącą wymierzył każdemu wielość.

Do ktorey stosownie prowadzony Dukt tyle zaiął położoną linią, ile do wypełnienia Dziewiałtowſkiego brakowało.

Sąd uznał to za wniosek Sprawiedliwy, aże linią wstecz cofnął, y iuż Granicę nieſtosowną do dokumentu iako do twierdzy rzeczy odznaczył.

Ze z przyczyny Poparu z Miaſtem wspolnego to na Krzyż rozdanie gruntu naſtąpiło, procz świadectwa Rewizorſkiego, poſtąpmy do innych dowodow.

Wieś Dasze na srzednim Polu dwoma Połaciami lokowane w tey zmianie niemoże mieć zupełnego Pola, tylko iako z rzeczy pod oko widocznie podpadaiącey, połowę, drugą więc połowę rożnie po innych zarabiaią zmianach, a z tey przyczyny częściami wszyſtkie Pola każdego Roku zasiewane niedaiąc Wsi pewnego wygonu, ani też w bliſkości żadnych zarośli na Mieyſkim Polu po części zarosłym paszy szukać pokazuie potrzebę, y z tey potrzeby wynika zgadzanie Poparu z Kleszczelami przez Rewizora opisane.

Przeciwko tym pewnościom że Strony Miaſta Kleszczelow y Wsi Kośney czyli Daszow powagą Rewizyi Dziewiałtowſkiego iako przed Uniowego Munimentu przywiedzionym, powſtaiąc JWW. Matuszewicowie Dukt swoy iako od Wsi Nura inaczey Czeremchą zwanego, prowadzili omylnie, tak podobnież przyszedłszy do Daszow od drogi prawdziwey daleko usuneli się.

Przecinaiąc połowę poletku Daszowſkiego, y takowym poſtępkiem zabieraiąc w nim Uroczyska *Teleszowka*, *Jaraszowka*, *Lipowa y Lewkowka* zwane, odwiecznie dzierżane niedawnemi czasy w niektorych mieyscach przez ludzi Rohackich gwałtownie że znakami widocznemi wiolencyi y gwałtu pospolitego przywłaszczane, Duktu swego niepotrafili usprawiedliwić.

W dalszym poſtępowaniu Duktu granicznego gdy przyszli do Sciany wewnętrzney, dzielącey zmiany dwie od naddatku trzeciey, wzięli ią omylnie y odſtępnie od dokumentow za Graniczną Scianę między Kleszczelami a Hruzką, a daley srzodkiem Gruntow Daszowſkich po między Zmianami Scianą wewnętrzną idąc Dukt swoy zawodny wsrzodku gruntow Kleszczelewſkich zakończyli, nawet w Koń-

cu do swoich nieprzyparłszy Gruntow, Co w Sprawach Granicznych za osobliwość może być poczytanym.

Naddatki trzeciego pola na Krzyż czyli w poprzek dwoch Zmian pierwszych leżące, y wewnętrzną miedzą dzielone, nażywali Zbażarem, y na tym Gruncie mienili sobie rozsypane być Kopce, pobicie Człowieka y urżnięcie brody Człowiekowi Baczyney possessorki Hruzki.

Wiolencie takowe miały być dopełnione przez Chądzyńſkiego Staroſtę y Woyta Kleszczelewſkiego za świadectwem processu prawnego o to z Chądzyńſkim wiedzionego.

Z mniemaną tą pretensyą tak daleko zaszli w Explikacyą y przychylili przekonanie do processu Baczyney, że nawet tę wiolencyą przed 150. lat zgurą zaszłą toieſt: rozsypanie Kopcow y urznięcie brody Baczyney włożyli między punkta Examinu.

Znaydzie Sąd in occluso Rothulo ten żądany, usilnie punkt, ale znaydzie też ogolne wszyſtſkich Swiadkow wyznanie, że ani o tey Brodzie Baki, ani o mieyscu iey urżnięcia cale niewiedzą y niesłyszeli.

Co zaś do Uroczyſka Zbażaru, o tym wiedzieć należy że się obszernie na puł mile y więcey rozciągaiąc pod rożnemi ieſt possessyami, y naresztę nieczyniemy nad tym sprzeczki, że część nieiakową Pola Daszowſkiego, bywa nazywana Zbażarem Daszowſkim.

Ale do Nomenklatury przywięzuiąc się, można zawieść y owszem cale niepewnym uczynić pzekonanie Sądu.

Process albowiem z Chądzyńſkim przez Baczynę wiedziony, z mocy ktorego to odięcie Zbażaru dowodzą JWW. Matuszewicowie y mieyscem urznięcia Brody okazuią Ubikacyą Zbażaru. wyraźnie świadczy o wiolencyi y pożęciu Zboża pod samym Dworem Hrużkim nie pod Daszami.

Biorąc zatym pod oko odległość mieysca dzielącego Hruzkę od Poletku Daszowſkiego znaczna pokazuie się Rożnica w niedobrze werifikowanym z Ziemią processiè, a więc y w omylnie wiedzionym Dukcie.

Ale dosyć nad tą Kweſtyą sporu, ſkończmy oną na wyznaniu Examinow, ktore nieprzyznały w tym mieyscu, ani Zbażaru Hrużkiego, ani rozsypanych Kopcow, ani pożętego Zboża, ani pobicia y urznięcia Brody Baczyney.

Dalszy zaś Dukt dlaczego między Polem własnym Daszowſkim ścianą wewnętrzną prowadzony wiedzieć nie można.

Krotko ieszcze co do trzeciego Pola od Cerkwi y Rzeki Kosienſkiey leżącego zaſtanowmy się z uwagą, Trzecie to Pole nierowno w Końcu wychodzące y na Krzyż a podług brzmienia Rewizyi rozdane, cale posuwane w stronę Zukow być niemoże. Tam albowiem od Zukow Pio-

tro-

trowszczyzny Pohrebow y Wolki cale nienaruszona y odwiecznie niekweſtyonowana Granica zapewnia wszelką spokoyność z JWW. Potockiemi y W. Kurzenieckim Łowczym Ziemi Bielſkiey Sąsiadami.

Nie ieſt do przypadku zebrana ta argumentacya, ale wyświeca się to nayprzod z spokoyney possessyi, potym, z Zaprzysiężoney przez Miaſto y JWW. Matuszewicow Komportacyi dokumentow, ktora śladu sporow Granicznych y żadnego zaboru nieokazała.

Wszyſtkie naydawnieysze Miaſta Kleszczel procedera zaświadczaią o iedney tylko niespokoyności Graniczney z Baką, y Jego uczestnikami Rohackiemi.

Nakoniec Kommissya dobrego porządſku zaleciwszy sporządzenie Mappy ogolney Miaſta y Folwarkow Mieyſkich, gdy uſkutecznienie tego pomiaru dopełnione, weryfikowała na Gruncie, znalazła Rewizyą Dziewiałtowſkiego we wszelkich ścianach y opisaniach zgodną z Gruntem, procz od Granicy Rohacz y Hruzkiey *iako widzieć Dekret: 1784. Maia 10. y czytać ad casum.*

Ten Dekret będąc świadectwem iſtotnym dwa razy w Sądzie ninieyszym uważanym być powinien, raz iako dowod, że cokolwiek wymierzył Komornik stosownie do Rewizyi Dziewiałtowſkiego to wszyſtko z weryfikacyi Kommisarzy rzetelnie znalazło się na Gruncie procz niezgodney od Prowincyi Litewſkiey Granicy, a to konkluduie o spokoyności od innych stron wszekich.

Drugi raz, że pomiara stosowana do Rewizyi Dziewiałtowskiego w każdym mieyscu zgodnie weryfikuie się, a to iest przekonaniem o dobroci Munimentu Granicznego, ktory maiąc ważność z swego nastania, znaleść powinien wiarę z swoiey rzetelności.

Czemuż ten zgodny we wszystkich punktach Muniment Graniczny, ma być dowodem w iednym boku stronie prawem czyniącey, a w drugim zasługiwać na odrzucenie.

Y co za wyraźna Kontradykcya w Oczach powszechności byłaby dopełnioną, gdyby Rewizya Dziewiałtowskiego na Kommissyi Leśnictwa Bielskiego, była dobrym Dokumentem, y w Sądach Assessoryii y Referendaryi Koronnych zyskiwała approbatę.

A przeciwnie w Litwie na Sądzie Kommissarskim, y w Assessoryi tenże sam ieden Dokument miał być uchylanym na Jnstancyą J.WW. Matuszewicow, y W. Bobrownickiego.

Kategorya oddzielna z W. JP. Jgnacym Bobrownickim Cześnikiem Ziemi Mielnickiey, części Wsi Hruzkiey w Woiewodztwie Brzeskim Lit: Dziedzicem.

W. Bobrownicki takim iest uczestnikiem w Dziedzictwie Wsi Hruzkiey, y w dzierżeniu Gruntow, że sztuka pola J.WW. Matuszewicow przedziela się iego łanami y na wzaiem.

W czasie Duktow postrzegłszy to Mieszczanie, przypozwali W. Bobrownickiego, pomimo usilność J.WW. Matuszewicow chcących ukryć to uczestnictwo dla łatwieyszego dla siebie samych zyskania Duktu uproiektowanego w Gruntach Daszowskich. Co wyraźnie pokazuie Dekret, w ktorym oddzielnie powtarzany Dukt Miasta y Redukt, przekonywaią o tey prawdzie.

W. Bobrownicki nie był w Proiekcie posuwania granicy swey w Grunta Baki, ale tylko utrzymania się przy swey używalności.

Stało się, że wyszedłszy na Grunt dla okazania Duktu, a widząc dobrze uprawne Role Daszowskie, y Ziemię zawsze pewną obfitego plonu, podobał tę dobrą pozycyą, y Granice swoie iako Uczestnik J. WW. Matuszewicow, stosownie do ich Duktu rozciągaiąc, w porządku zyskania tey zagarnioney Duktem własności Daszowskiey, podał punkta do Examinu, ktore przed wzięciem do ustępu y examinowania na Jnstancyą Miasta Oblatowane składamy w Extrakcie 1786. Julii 31. dnia.

W dalszym postępku Prawa przez Plenipotenta swego Jmć P. Pawła Korzeniewskiego Burgrabiego Grodzkiego Drohickiego, nakazaną zaprzysięgaiąc Komportacyą, na tę Rotę: iako żadnych Dokumentow nie ma; wyznał tym samym, że nie ma Dowodu z siebie żadnego, tylko cudzym poświęca się Proiektom. *Widzieć świadectwo w Dekrecie wykonanego Juramentu.*

Wreszcie ku końcowi Sprawy widząc z Dokumentow JWW. Matuszewicow niepewną dla siebie wygraną, odstąpił założoney do Gruntow Daszowskich pretensyi, a zachowania siebie przy używalności dopraszał się, y pozwu wzaiemnego nie wynosił, y lubo J.WW. Matuszewicowie na całym Dukcie swoim tak od Rohacz, iako też od Hruzki bez wyłączenia oświadczyli przysięgę, W. Bobrownicki do oney się nie wziął.

Nie mogł tedy nic wygrywać na Mieszczanach Bobrownicki, bo nie miał swoich Dokumentow, w cudzych nie było fundamentu, bo y J.WW. Matuszewicowie w tym mieyscu ogulnie od Wsi Daszow, chociaż Juramentem wspierany,

rany, utracili Redukt. Bo Duktu swego odstąpiwszy, przy używalności zachowania siebie żądał, bo nakoniec Pozwu do Sprawy nie miał, a Art: 54. z Roz. 4. każe mieć Pozew, y ex Reatu bronić się tylko, ale nie wygrywać, co można.

Stało się więc, że Dekret Kommissarski skassowawszy, w tey Stronie Dukt wiedziony, cokolwiek ieszcze na Bobrownickim przysądził.

A W. Bobrownicki przestaiąc na takowym Dekrecie, od niego nie zakładał Appellacyi, lecz tylko Mieszczanie od niezupełnie domieszczoney sobie sprawiedliwości oświadczyli odzew; *iako widzieć y Kontrowersye post latum & promulgatum Decretum, y punkta Stron appellacyine.*

W żądaniach tedy Miasta granica może być posuniona daley stosownie do Rewizyi, ale W. Bobrownicki żadney proźby zakładać tu nie może, bo z nim *standum Decreto Commissariali.*

A podobnież J.WW. Matuszewicowie z Uczestnika swego W. Bobrownickiego powinni wpatrywać się w konieczną dla siebie konsekwencyą; Dekret Assessorski czyniąc Remissę na Sąd Ziazdowy Graniczny, wyprowadzenie onego mutuo partium sumptu, zalecił, ktory ciężar same Miasto wspolnie po trzy dni koleyno z J.WW. Matuszewicami utrzymuiąc, o powrocenie w części po W. Bobrownickiego wyniosło do Kommissyi Pozew. Ktorego gdy Wyrokiem nie zyskali Kommissarskim, po zaszłey Appellacyi przenoszą Process do Sądu Assessorskiego w tychże proźbach powrocenia mutui sumptus.

Kto się w Gruncie być pokaże winnym, ten użytki płacić obowiązany Stronie wygrywaiącey, za śrzodkowaniem Statutu Art. 2. z Roz: 9.

Miasto Kleszczele w tey stronie od Hruzkiey zyskuie Dekretem Kommissarskim blisko Włoki wyborney y użyteczney Ziemi, a za użytek od Lat tylu nie ma zwrotu y nadgrody. Nie wygrywa podobnież wydatkow prawnych, wygrywaiąc Ziemię, chociaż iedno z drugim nierozdzielnie chodzić powinno, a przez to w tym Punkcie poprawienia Dekretu Kommissarskiego składaiąc proźbę, kończemy Kategoryą z W. JP. Bobrownickim.

Co do J. W. Cieszkowskiego.

J.W. Floryan Cieszkowski Kasztelanic Liwski, Starosta y Woyt Kleszczelewski, miał oddzielną Kategoryą o Łąki Pohreby z JW. Matuszewicami, a maiąc swoią Sprawę, gdy się podobało być oszczędnym, y cudzym kosztem oną odbywać, Miasto mutuum sumptuum maiąc ostrzeżone Dekretem Assessorskim, a z samemi tylko J. WW. Matusze-

wicami wspolnych konsumpcyi czyniąc składkę, przypozwało J. W. Woyta o powrocenie mutui sumptus.

Dekret Kommissarski dosyć lekko, bo tylko Zł: Pol: 100. pro mutuo sumptu dla Miasta na J. W. Woycie wskazawszy odezwu iako w Sprawie małey podług Konstytucyi 1764. nie dopuścił.

Nie mieli żadney Sprawy na Sądzie Kommissarskim z J. W. Woytem Mieszczani y tylko go wedle Praw Koronnych iako Woyta, a zatym pierwszą w Magistracie Osobę przypozwali.

Sprawa zatym cała o wspolny koszt wytoczona, gdy tem Złotych domierzona została, ważnie Sąd Kommissarski nie dopuszczaiąc Appellacyi, odwołał się do Prawa Konstytucyi 1764.

Oparł się skutkom Prawa y Dekretu J. W. Cieszkowski, y nie wypłacaiąc w Terminie nakazanych 100. Zł: popełnił Kontrowencyą, o co pozwawszy Magistrat Kleszczelewski, prosi zapłacenia, nayprzod pro mutuo sumptu, pen kontrawencyinych, to iest; 6. Niedziel wieży Cywilney w w Bielskim Zamku, y Sta Kop Groszy Litewskich, to iest Zł: Pol: 250. uznania, wreszcie ponieważ sprzeciwieniem się dobrowolnym Dekretowi Kommissarskiemu, dał pobudkę do Procederu teraźnieyszego expensu prawnego Zł: 500. przysądzenia.

Kategorya uczynkowa z J. WW. Matuszewicami.

Następuie okazanie tych wszystkich wiolencyi y ucisków, ktoremi obarczeni Mieszczanie Kleszczelewscy utracili swą własność, a ktore od pierwiastkowych ieszcze Rohacz Dziedzicow rozpoczęte, dosyć silno przez teraźnieyszych pozwanych J. WW. Matuszewicow utrzymowane, y w niczym opuszczone nie zostały.

W Roku 1570. znayduie się ślad uczynionych zaborow przez Bakę w Gruntach Kleszczelewskich, o ktore iuż dla niezręczności prowadzenia w obcey Prowincyi Procederu, iuż to dla zamięszań Kraiowych, kiedy nie przyszło Mieszczanom Kleszczelewskim popierać Processu z Rohackiemi Possessorami.

Y kiedy Starosta y Woyt Kleszczelewski z odeszłych Włok przez Zabor gwałtowny Baki gruntow, Czynszu od Mieszczan bez defalki upominał się, Mieszczanie pozwali do Sądu Krolewskiego.

1578. 1579. 1581. Widzieć y czytać te trzy Dekreta między Miastem Kleszczelewskim a Chądzyńskim Starostą y Woytem Kleszczelewskim zapadłe.

Z nich

Z nich bierze się przekonanie, nayprzod: że Las mieyski, ktorego z Rewizyi Dziewiałtowskiego znalazło się Włok 18. był wyciętym przez tegoż Chądzyńskiego, nie trzeba się więc zadziwiać, ze teraz mieysce tego Boru, czyli Puszczy mieyskiey okazuiemy częścią w drobnych zaroślach, częścią w wyrobkach, a naresztę w odłogu nieużytecznym, iako w Piaskach położenie maiącey.

Powtore: że pod owym czasem iuż był dopełniony zabor na Włok dwadzieścia, y że z tego zabranego Gruntu, wybierane przez Starostę Czynsze, Krol Dekretem swoim powrócić Miastu nakazał.

W dalszym czasie nieustaiące zabory y owszem od Bazylego y Doroty z Bieńkowskich Kaleczyckich Possessorow Rohacz pomnożone, dały pobudkę popierania Processu.

Jakoż Mieszczanie Kleszczelewscy pozwali do Grodu Brańskiego, gdzie po odeszłey ze Strony Kaleczyckich *de exceptione Fori* Kontrowersyi, Sąd rzekł *adinvento Foro.*

1638. *Feria secunda post Festum Conceptionis, Grodu Brańskiego Dekret* dla dowodu nieprzemilczaney krzywdy składa się.

Z takowego Dekretu wyprowadzona została Sprawa do Sądow Zadwornych Koronnych, a Władysław IV. natenczas Panuiący dał Remissę na Sąd Kommissarski Graniczny z Osob dwoch Prowincyi złożony.

1639. w Poniedziałek po Niedzieli *Jubilate* w Wilnie zapadły Dekret.

Nie przyszedł do skutku Sąd Kommissarski, bo rożne zamieszania Kraiowe, y naresztę powietrze wypleniwszy Mieszkańcow, Wsi Czeremchy y Daszow, pozostałym, y od klęski ochronionym dosyć zostawiły gruntu po wyszłych Mieszkańcach pozostałego.

Przerwaną niespokoyność między Rohaczami a Kleszczelami odnowiono za possesyi JWW. Matuszewicow y JP. Bulewskiego części tychże Rohacz Possessora; ktory naiachawszy na Włoki Daszowskie na sto kop Zboża Oziminy niedoyrzałey, Bydłem wypaść, y stratować ośmielił się.

1755. *w Grodzie Mielnickim zaniesiony Manifest.*

A JP. Lutostański Ekonom JWW. Matuszewicow, trzy wozy Solą naładowane Poddanym Daszow, z Końmi zabrawszy, po kilku Niedzielach, głodem y pracą wycięczone Konie, nie wprzod aż za okupnem 200. Złł: Właścicielom powrocił, *iako o tym świadczy tenże Manifest.*

Od tego czasu rozpoczęta kontynuacya gwałtow częściey zdarzana; bo w Roku 1766. na spokoyne dzierżenie Wsi Daszow Poddani Rohaccy z Ekonomem swoim Zelewskim na spokoyne dzierżenie teyże gwałtownie naszedłszy, Zboża wypsuli, Gabryela Markiewicza na iego

go własnym pobili gruncie, Narogi z Sochy, y Konia kosztuiącego Czer: Złł: 5. odebrali.

1766. *w Grodzie Brańskim Manifest.*

W następnym Roku z tymże Ekonomem w Gruntach Czeremchy Owies y Pszenicę w iednym mieyscu na Zagonow 40. w drugim 41. w trzecim 52. wypaśli trzodą Rohacką.

1767. *w Grodzie Brańskim podobnież Skarga.*

Znowu tenże Ekonom trzy wozy Gryki z pól Daszowskich zabrał do Rohacz, y o to zaniesiony na Pana y Sługę *process* 1768. *w Grodzie Brańskim.*

Nie zaprzestano w zabieraiu własności Daszowskiey następnemi laty. iako dwa Processa 1770. na JW. Kasztelana Brzeskiego, 1778. na JW. Kasztelanową teraz proceduiącą w Grodzie Brańskim zaniesione zaświadczaią.

Zbliża się Rok 1780. od ktorego czasu poczynione krzywdy, wiolencye, iedne, ktore przed Dekretem Remissyinym Assessorskim, to iest: przed 1784. Xbra 4. dnia zaszły, drugie, ktore po tym Dekrecie Assessorskim, oraz po Dekrecie Akcessoryinym Kommissarskim dopełniane były.

Pierwsze będą tylko iako próste wiolencye, drugie iako kontrawencye przeciwko Dekretom waruiącym spokoyne dzierżenie.

W R. 1780. JP. Sielecki Ekonom JW. Matuszewicowey, Zarośle Wsi Daszow y Czeremchy naiechawszy Nestora Rozczynę, y Tarmołę Huka w lesie własnym będących, y przed postrzeżonym gwałtem ucieczką ratuiących się pod Wsią Czeremchą dogoniwszy zbić disponował, a Huka w dyby zabiwszy do Rohacz zaprowadził, y tamże więził, niemniey wozow 5. Koni 2. Wołow 2. zabrawszy nie powrocił, o co Mieszkańce Wsiow niesilni gwałt gwałtem odpierać, Process tylko w Grodzie Brańskim zanieśli, *ktory widzieć y czytać.*

Tak daleko srogość postępowania Ekonomow y Ludzi Rohackich rozciągniona była, że nietylko Konie y Woły, ale nawet Ludzi zabierano na mniemaney Dyfferencyi, a w rzeczy samey na własności Kleszczelewskiey.

W R. 1783. podobneż gwałtowności pomnożono, kiedy nayprzod Wasilowi Mironiakowi Wołow parę, Talarow 11. woz z drabinami Złł: 5. Sochę z narogami Złł: 4. gr: 15. bronę gr: 12. Siekierę Złł: 3. kosztuiące zabrano; Kondratowi Kierdelewiczowi Klacz Złł: 54. zagrabiono.

W tym czasie Grunta Rohackie JW. Kasztelanowa daleko za Ścianą niekwestyowane na czynsz y trzeciak rozdaiąc Wsiom Daszow y Czeręmchy, przez nich niektore opłacone, a przez wszystkich poorane, zasiewać nie pozwoliła przez Ekonoma swego JP. Soleckiego, ani zadatku, ani Dni na oranie Roli obroconych nie nadgrodziwszy.

Oso-

Osobno Stefanowi Jwonewiczowi Sukman, Czapkę y Siekierę ad valorem Złł: 9. na Gruncie Daszowskim possessyonalnym Teleszowka zwanym zagrabiwszy; samego Leśnicze Rohaccy zbili, *y o to ieden w Grodzie Brańskim 8bra 22. 1783. Roku, drugi tegoż Roku 8bra 30. w Grodzie Brzeskim Lit: zaniesione składaią się Manifesta.*

W tey dacie należy dwa uważać Dekreta, ieden Assessorski 1784. Xbra 4. drugi Kommissarski 1785. Maia 12. z warunkiem beśpieczeństwa Possessyi zapadłe, ale obydwa słabszemu nie były zasłoną.

Albowiem Leśnicy Rohaccy na własnym polu Daszowskim Trzodę tey Wsi pasącą się, używszy strzelby y broni ognistey poranili; Bydło Rohackie w Zboża Daszowskie wpędziwszy, nie doyrzały siew wytratowali y spaśli, Trzody Daszowskiey na własnym ich polu 16. sztuk zabrawszy, 12. oddali, a cztery sztuki naylepsze, to iest: dwa Woły Marcina Liski, y dwa Teodora Haponiuka zatrzymali. *O co tak o zabor, iako też o sprzeciwieństwo Dekretom beśpieczeństwo waruiącym, Manifesta w Roku 1785. ieden Junii 14. drugi Julii 2. trzeci 9bra 23. w Grodzie Brzeskim zaniesione składaią się.*

Nakoniec przed samym Dekretem Kommissarskim na kilka Niedziel, Romana Krawczuka własne Zboża w Kwietniu na polach oglądaiącego, niemiłosiernie Leśnicze y Poddani Rohaccy Bardyszami zbili, y psami przeciw ludzkości szczwali, a Maxymowi Pozdykowi Czółno iego własne nowo wyrobione na dwoie przecieli. *Y na to w Grodzie Brzeskim 1786. Apryla 4. zaniesiony Process.*

Kiedy wiolencye ze Strony Rohackiey, aż do tego doprowadzone zostały, raczy Sąd Nayiaśnieyszy uczynić uwagę nad omyłkami Dekretu Kommissarskiego.

Dukt Daszowski od Rohacz w całku został utrzymanym, wszystkie zatym wiolencye Daszom poczynione w Gruntach ich być się dowiodły.

Następować powinno było naypierwey nadgroda za ból ucierpiany Ludziom pobitym, ukaranie Leśnikow Rohackich osobiste podług ich stanu, nadgroda postrzelaney y zagrabioney Trzody, Odzienia, Narogow &c: Nawiązka podług nauki Prawa Statutowego y Expens prawny.

Rozminął się z temi prawidłami Sąd Kommissarski, bo utwierdzaiąc w tey Stronie Scianę Daszowską, lubo poczynione przez Rohacze uznał do zapłacenia szkody, wszelako niedomierzącemi karząc winami, iedne opuścił wcale, drugie bez nawiązek przysądził; y w tym on ma być poprawiony.

Na tych szkodach, y ich wielości uznany Mieszczanom Jurament, ktorym kontentuiąc się chcieli wykonać, a JWW. Matuszewicowie zwlekaiąc satysfakcyą założyli Appellacyą,

F więc

więc w tym punkcie stawszy się y przyczyną szkod, stali się Expensu y przeciągu w Sprawie Autorami, przez co uledz powinni nietylko Expensom, ale y penom Appellacyinym.

Za śrzodkowaniem Prawa Statutowego y naturalney sprawiedliwości należała Kleszczelom bonifikacya z tego Gruntu, ktory przez Rohacze zarabiany, zwrocony został do Possessyi Miasta; ale pobudki te, nie sprawiły wrażenia w Sądzie Kommissarskim, y owszem opuszczone przyniosły uszkodzenie Miastu.

Od czego Miasto na piśmie założywszy Appellacyą zakłada proźby.

1mo. Rewizyi Dziewiałtowskiego powagą Przywileiow Krolewskich, Dekretow Assessorskich, świadectwem Aktu Ziazdowego Ladzkiego, y własną akceptacyą JWW. Matuszewicow wspartey utwierdzenia, y Duktu za nią prowadzonego utrzymania; a przeciwnie Reduktu JWW. Matuszewicow uchylenia.

2do. Szkod poczynionych przez Rohacze wespół z nawiązkami nadgrodzenia.

3tio. Za użytki z Gruntu przez Rohacze y Hruzkę bonifikacyi ostrzeżenia.

4to. JW. Cieszkowskiego penami Kontrawencyinemi ukarania.

5to. Wydatkow Prawnych na wszystkich Stronach, y win Appellacyinych na JWW. Matuszewicach uznania.

Y o to wyniesione po każdą przez szczegulność Stronę, składaią się Mandaty.

Jg Grab